

Сарыкөл ауданы бойынша коммуналдық қалдықтарды басқару жөніндегі 2024-2028 жылдарға арналған бағдарламасын бекіту туралы

Қостанай облысы Сарыкөл ауданы мәслихатының 2024 жылғы 14 наурыздағы № 161 шешімі

Қазақстан Республикасы Экология кодексінің 365-бабы 3-тармағының 1) тармақшасына, "Қазақстан Республикасындағы жергілікті мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 6-бабы 1-тармағының 1) тармақшасына сәйкес, "Жергілікті атқарушы органдарға коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеу бағдарламасын әзірлеу бойынша әдістемелік ұсынымдарды бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрінің 2023 жылғы 18 мамырдағы № 154-ө бұйрығына сәйкес Сарыкөл аудандық мәслихаты ШЕШІМ ҚАБЫЛДАДЫ:

1. Сарыкөл ауданы бойынша коммуналдық қалдықтарды басқару жөніндегі 2024-2028 жылдарға арналған бағдарламасы қосымшаға сәйкес бекітілсін.

2. Осы шешім оның алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Сарыкөл аудандық мәслихатының төрағасы

Д. Әбжамалов

Мәслихаттың

2024 жылғы "14" наурыздағы

№ 161 шешіміне

қосымша

2024-2028 ЖЫЛДАРҒА АРНАЛҒАН САРЫКӨЛ АУДАНЫ БОЙЫНША КОММУНАЛДЫҚ ҚАЛДЫҚТАРДЫ БАСҚАРУ БАҒДАРЛАМАСЫ

МАЗМҰНЫ

Бет

БАҒДАРЛАМАЛЫҚ ПАСПОРТ	
.....2	
АНЫҚТАМАЛАР	
.....3	
1. КІРІСПЕ	
.....5	
2. КОММУНАЛДЫҚ ҚАЛДЫҚТАРДЫ БАСҚАРУДЫҢ ҚАЗІРГІ ЖАҒДАЙЫН ТАЛДАУ.....	6
2.1. Жағдайдың жалпы сипаттамасы	
.....6	

2.2. Қалалық қалдықтарды басқарудың қолданыстағы жүйесін бағалау	6
2.3. Қалдықтардың жекелеген түрлерін басқару жүйесін талдау	11
2.4. Коммуналдық қалдықтарды басқарудағы ағымдағы жағдайды талдаудан қорытындылар.....	12
2.5. Коммуналдық қалдықтарды басқару секторындағы күшті, әлсіз жақтарды, мүмкіндіктер мен қауіптерді талдау.....	13
3. МАҚСАТТАР МЕН МІНДЕТТЕР	13
4. НЕГІЗГІ БАҒЫТТАР, БАҒДАРЛАМАЛЫҚ МАҚСАТҚА ЖЕТУ ЖОЛДАРЫ ЖӘНЕ ТИІСТІ ШАРАЛАР	17
4.1. Облыс халқын қалдықтарды жинау және шығару қызметтерімен толық қамтуды қамтамасыз ету үшін коммуналдық қалдықтарды жинау және тасымалдау жүйесін одан әрі дамыту жөніндегі шаралар	17
4.2. Қалдықтарды бөлек жинау жүйесін жетілдіру бойынша шаралар	20
4.3. Коммуналдық қалдықтарды қайта өңдеу және кәдеге жарату жүйесін дамыту жөніндегі шаралар, соның ішінде нақты	24
4.4. Коммуналдық қалдықтарды қауіпсіз орналастыруды қамтамасыз ету шаралары	25
4.5. Коммуналдық қалдықтарды басқару мәселелері бойынша халықтың хабардар болуын арттыру және барлық мүдделі тараптардың өзара іс-қимылын күшейту шаралары	26
5. ҚАЖЕТТІ РЕСУРСТАР МЕН ҚАРЖЫЛАНДЫРУДЫҢ КӨЗДЕРІ	28
6. ҚАЛДЫҚТАРДЫ БАСҚАРУ БАҒДАРЛАМАСЫ ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ БОЙЫНША ӘРСЕЛЕР ЖОСПАРЫ.....	29
7. ҚАЛДЫҚТАРДЫ БАСҚАРУ БАҒДАРЛАМЫНЫҢ ІСКЕ АСЫРЫЛУЫН БАСҚАУ.....	30
1-қосымша.....	31
2-қосымша.....	33

БАҒДАРЛАМАЛЫҚ ПАСПОРТ

Аты:	Сарыкөл ауданы бойынша коммуналдық қалдықтарды басқару бағдарламасы
Даму себебі:	Қазақстан Республикасының 2021 жылғы 2 қаңтардағы № 400-УІ ЗРК Экологиялық кодексі "Қалдықтарды басқару бағдарламасын әзірлеу қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрі м.а. 09.08.2021 ж. № 318 бұйрығы.
Бағдарламаны әзірлеуге жауапты мемлекеттік орган	"Сарыкөл ауданы әкімдігінің сәулет, құрылыс, тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық, жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары бөлімі" мемлекеттік мекемесі
Негізгі әзірлеуші	"ЭкоЦентр-Консалтинг" ЖШС
Бағдарламаның мақсаты	<p>Негізгі мақсат – түзілетін коммуналдық қалдықтардың көлемін азайту және оның қоршаған ортаға әсерін барынша азайту. Бағдарламаның міндеттері жоспарлы кезең ішінде қол жеткізілетін жұмыс көлемін болжау арқылы неғұрлым тиімді және экономикалық негізделген әдістерді пайдалана отырып, мақсатқа жету жолын айқындау болып табылады.</p> <p>Бағдарлама полигондарға тасымалданатын қалдықтардың көлемін барынша азайтуды ескере отырып, түзілетін және жинақталған қалдықтардың көлемін азайтуға бағытталған.</p>
Бағдарлама мақсаттары	<ol style="list-style-type: none">1) Коммуналдық қалдықтарды басқару инфрақұрылымын жаңғырту2) Облыс тұрғындарын қалдықтарды жинау және шығару қызметтерімен толық қамтуды қамтамасыз ету үшін коммуналдық қалдықтарды жинау және тасымалдау жүйесін одан әрі дамыту;3) Қалдықтарды бөлек жинау жүйесін жетілдіру;4) Коммуналдық қалдықтарды, оның ішінде нақты қалдықтарды (тамақ, құрылыс және ірі көлемдегі қалдықтар және т.б.) өңдеу және кәдеге жарату жүйесін дамыту;5) Коммуналдық қалдықтарды қауіпсіз орналастыруды қамтамасыз ету;6) Облыста коммуналдық қалдықтарды әкімшілік басқаруды жетілдіру.
Бағдарлама көрсеткіштері:	Өндіріс және тұтыну қалдықтарының қоршаған ортаға теріс әсерін азайтуға бағытталған шаралар кешенін іске асырудың белгілі бір кезеңдерінде күтілетін нәтижелерін анықтайтын сапалық немесе сандық мәндер
Жоспарлау кезеңі бағдарламаны жүзеге асыру:	5 жыл бойы 2024-2028 жж
	Қаржыландыру көлемі Сарыкөл ауданында коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеу

Қаржыландыру көздері мен көлемі:

саласындағы іс-шараларды қаржыландыру үшін жергілікті атқарушы органдарға берілетін бюджет қаражатының көлеміне байланысты айқындалады; Қостанай облысы тиісті кезеңде.

АНЫҚТАМАЛАР

Қалдықтарды басқару жүйесі қалдықтарды жинау, тасымалдау, қайта өңдеу, кәдеге жарату немесе кәдеге жарату және бүкіл процесті бақылау бойынша шаралар кешені болып табылады.

Коммуналдық қалдықтар – тұтыну қалдықтары, соның ішінде аралас қалдықтар және бөлек жиналған тұрмыстық қалдықтар, оның ішінде қағаз және картон, шыны, металдар, пластмассалар, органикалық қалдықтар, ағаш, тоқыма бұйымдары, қаптамалар және т.б.

Биологиялық ыдырайтын қалдықтар - анаэробты немесе аэробты ыдырауға ұшырауы мүмкін қалдықтар, соның ішінде бақша және саябақ қалдықтары, макулатура және тамақ қалдықтары.

Қалдықтарды жою – қауіпті қасиеттерін азайту немесе жою мақсатында қалдықтарды механикалық, физико-химиялық немесе биологиялық өңдеу.

Көлемді қалдықтар – тұтынушылық қасиеттерін жоғалтқан және көлеміне байланысты мамандандырылған көліктерде тасымалдау мүмкіндігін жоққа шығаратын тұтыну және шаруашылық қызмет қалдықтары (тұрмыстық техника, жиһаз және т.б.).

Электрондық және электр жабдықтарының қалдықтары – оның құрамдас бөліктерін, бөлшектерін, бөлшектерін қоса алғанда, қалдық, жарамсыз немесе ескірген электрондық және электр жабдықтары ретінде жіктеледі.

Тамақ қалдықтары - тамақ өнімдерін өндіру және тұтыну нәтижесінде пайда болатын тамақ өнеркәсібінің қалдықтарымен салыстырылатын қалдықтар.

Құрылыс қалдықтары - ғимараттарды, құрылыстарды, өнеркәсіптік объектілерді, жолдарды, инженерлік желілерді және басқа коммуникацияларды бұзу, бөлшектеу, реконструкциялау, жөндеу (соның ішінде күрделі) немесе салу кезінде пайда болатын қалдықтар.

Қалдықтарды сұрыптау - қалдықтарды белгілі бір критерийлер бойынша оның түрлері және (немесе) фракциялары бойынша бөлу жөніндегі операциялар, қалдықтарды жинағанға дейін бөлек немесе жинақталған кезде, жинау процесінде және (немесе) кәдеге жарату немесе кәдеге жарату объектілерінде) жүзеге асырылады.

Қайта өңдеу – мақсатына қарамастан қалдықтарды өнімге, материалдарға немесе заттарға қайта өңдеу операциялары. Қайта өңдеу кезінде қалдықтарға әсер етудің механикалық, химиялық және (немесе) биологиялық әдістері қолданылуы мүмкін.

Қалдықтарды жою - қалдықтарды қауіпсіз сақтау үшін арнайы белгіленген орындарда оларды шығару мақсатынсыз шектеусіз мерзімге сақтау.

Коммуналдық қалдықтарды жинау және шығару - коммуналдық қалдықтарды контейнерлерден арнайы көліктерге түсіру, контейнерлерді тазалау, контейнер алаңдары мен олардың кіреберістерін төгілген қоқыстардан тазарту, қалдықтарды жинау орындарынан көму объектісіне тасымалдаумен байланысты іс-шаралар кешені.

Көпбұрыш - қатты тұрмыстық қалдықтарды оқшаулау мен залалсыздандыруға арналған арнайы құрылым.

ҚЫСҚАРТУ ТІЗІМІ

ЖК	Жеке кәсіпкер
ЖҚ	"Жасыл Қазақстан" ұлттық жобасы
ІКҚ	Ірі көлемді қалдықтар
ЖЭТ	Қазақстан Республикасының "жасыл экономикаға" көшу тұжырымдамасы
КА	Контейнер алаңы
ЖАО	Жергілікті атқарушы органдар
ҚСК	Қалдықтарды сұрыптау кешені
ЖТХО	"Жасыл технологиялар мен инвестициялық жобалардың халықаралық орталығы" коммерциялық емес акционерлік қоғамы
ҚР ЭГжәнеТРМ	Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрлігі
ҚОҚ	Қоршаған ортаны қорғау
ТҮКШ бөлімі	"Сарыкөл ауданы әкімдігінің сәулет, құрылыс, тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық, жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары бөлімі" мемлекеттік мекемесі
ЭЭЖҚ	Электрондық және электр жабдықтарының қалдықтары
Бағдарлама	Коммуналдық қалдықтарды басқару бағдарламасы
ЖСҚ	Жобалық-сметалық құжаттама
ҚР	Қазақстан Республикасы
ҚСҚ	Құрамында сынап бар қалдықтар
ТҚҚ	Тұрмыстық қатты қалдықтар
ЖШС	Жауапкершілігі шектеулі серіктестік
ТРБ	Қостанай облысы әкімдігінің табиғи ресурстар және табиғат пайдалануды реттеу басқармасы
ЖТ	Жеке тұлғалар
ҚР ЭК	Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі
ЗТ	Занды тұлға
ҚШҰ	Қоқыс шығарушы ұйым
КЕАҚ	Коммерциялық емес акционерлік қоғам

1. КІРІСПЕ

Коммуналдық қалдықтарды басқару бағдарламасы – қалдықтарды жинауды, тасымалдауды, өңдеуді, кәдеге жаратуды, қайта өңдеуді, сондай-ақ осы процестердің барлығын бақылауды қамтитын және қалдықтардың қоршаған ортаға теріс әсерін азайту мақсатында құрылған іс-шаралардың тұтас кешені. қоршаған орта және адам денсаулығы. Қатты тұрмыстық қалдықтардың негізгі бөлігі құрамдас бөліктерге бөлінбестен шығарылады және ашық полигондар мен полигондарда сақталады. Қазақстанның көптеген аймақтарында орналастыру және игеру жобаларсыз және қоршаған ортаға әсерді бағалаусыз жүргізілді.

Бағдарламаны әзірлеу келесі жолдармен оң өзгерістерге әкелетін экономикалық немесе басқа тетіктерді пайдалана отырып, қалдықтарды азайтудың жедел саясатын әзірлеу мақсатында қалдықтардың көлемі мен құрамында болып жатқан өзгерістерді бағалау рәсімдерінің тиімділігін арттыруға бағытталған:

1) қалдықтарды қайта пайдалану немесе оларды пайдалануға мүдделі жеке және заңды тұлғаларға беру;

2) ең жақсы қолжетімді технологияларды немесе басқа ақылға қонымды әдістерді пайдалана отырып, қалдықтарды өңдеу, кәдеге жарату немесе кәдеге жарату;

3) бекітілген рекультивациялық жобаларға сәйкес қалдық учаскелерін рекультивациялау.

Бағдарлама кез келген өзгерістер мен толықтырулар енгізілген жағдайда мүмкін болатын түзетулермен он жылдан аспайтын мерзімге әзірленуде. Бұл бағдарлама 5 жыл мерзімге (2024-2028) әзірленді.

Осы Бағдарламаны әзірлеу барысында Қостанай облысы Сарыкөл қаласындағы коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеудің ағымдағы жағдайына талдау жүргізілді, коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеу секторын дамытудың проблемалары мен перспективалары анықталды және коммуналдық қалдықтарды басқаруды жақсарту бойынша кешенді шаралар ұсынылды. Қазақстан Республикасының табиғатты қорғау заңнамасының талаптарына сәйкес басқару жүйесі.

Бағдарламаны іске асыру коммуналдық қалдықтарды басқару саласында көрсетілетін қызметтердің сапасын арттыруға, коммуналдық қалдықтарды жинау, сұрыптау және қайта өңдеу көлемін арттыруға, коммуналдық қалдықтардың қоршаған ортаға теріс әсерін барынша азайтуға, сондай-ақ коммуналдық қалдықтарды басқару саласындағы нысаналы индикаторларды жақсартуға мүмкіндік береді. коммуналдық қалдықтарды басқару саласы.

2. КОММУНАЛДЫҚ ҚАЛДЫҚТАРДЫ БАСҚАРУДЫҢ ҚАЗІРГІ ЖАҒДАЙЫН ТАЛДАУ

2.1. Жағдайдың жалпы сипаттамасы

Қоршаған ортаны қорғау Қазақстан үшін ең өзекті мәселе болды және болып қала береді, ал өндіріс пен тұтыну қалдықтарын кәдеге жарату ең күрделі мәселелердің бірі

болып табылады. Қазақстандағы халық пен экономиканың өсуі қалдықтар көлемінің жыл сайын геометриялық өсу себебі болып табылады, ал жақын жылдары азық-түлік және басқа да өнімдердің ассортиментін ұлғайту есебінен қатты тұрмыстық қалдықтардың түзілуі көлемінің ұлғаюын күтуіміз керек. -азық-түлік өнімдері, оларға арналған қаптамалардың ассортименті мен түрлері, халықтың өмір сүру деңгейінің артуы.

Сарыкөл ауданы — Қазақстанның Қостанай облысындағы екінші деңгейдегі әкімшілік-аумақтық бірлік. Ауданның әкімшілік орталығы-Сарыкөл кенті. Аудан Қостанай облысының солтүстік-шығысында орналасқан. Оңтүстігінде аудан Қарасу ауданымен, батысында Алтынсарин ауданымен, солтүстік — батысында Меңдіқара ауданымен, солтүстігінде Ұзынкөл ауданымен, шығысында Солтүстік Қазақстан облысының Тимирязев ауданымен, оңтүстік-шығысында Солтүстік Қазақстан облысының Ғабит Мүсірепов атындағы ауданымен шектеседі. Климаты күрт континенталды. Қаңтардың орташа температурасы -17 С -18 С, шілде — 19 С-20 С. Жауын — шашынның орташа жылдық мөлшері-250-300 мм.аудан аумағында Обаған өзені ағып жатыр. Сарыкөл, Қоскөл, Бозшакөл көлдері бар.

Ауданда бар болғаны 19 полигон/полигон бар. Барлық қатты тұрмыстық қалдықтар полигондары жеке кәсіпорындардың меншігінде. Тек 5 полигонның ғана тұрақты жер пайдалану құқығына жер сертификаттары бар.

Қазіргі уақытта бұл полигондар экологиялық талаптарға сай емес -талаптарға, санитарлық нормалар мен ережелерге сәйкес жабдықталмаған және санитарлық-эпидемиологиялық қадағалау талаптарынан ауытқумен пайдаланылады.Жер телімдерін беруге санитарлық-эпидемиологиялық қорытынды 5 елді мекенде ғана бар. ҚТҚ полигондарына қоршаған ортаға эмиссияларға рұқсат 5 полигонда бар.

Көбінесе полигон ауылдың шетінде орналасқан. Оларды заңдастыру жұмыстары қомақты қаржы ресурстарын талап етеді, жергілікті атқарушы орган Экология министрлігімен бірлесіп қолданыстағы полигондарды экологиялық және санитарлық нормаларға сәйкестендіру механизмін әзірлеуде.

2.2. Қалалық қалдықтарды басқарудың қолданыстағы жүйесін бағалау

2020-2022 жылдарға арналған коммуналдық қалдықтарды/тұрмыстық қатты қалдықтарды жинау (генерациялау), қайта өңдеу және кәдеге жарату жөніндегі ақпарат. Қазақстан Республикасы, Қостанай облысы және Сарыкөл ауданы бойынша:

Жоқ.	Аты	Өлшем бірлігі	Жылдар		
			2020	2021	2022
1	Жинақ (Білім)				
1.1	Қазақстан Республикасы	мың тонна	3 441 600	4 006 400	3822.820

1.2	Қостанай облысы	мың тонна	238 491	264.191	292.191
1.3	Сарыкөл ауданы	мың тонна			
2	Қайта өңдеу				
2.1	Қазақстан Республикасы	%	18.6	21.1	19.8
2.2	Қостанай облысы	%	9.7	10.4	10.9
2.3	Сарыкөл ауданы	мың тонна			
3	Жерлеу				
3.1	Қостанай облысы	мың тонна	228 791	253 791	281 291
3.2	Сарыкөл ауданы	мың тонна			

Аудандағы коммуналдық қалдықтардың пайда болу көздері жеке үй шаруашылықтары, кеңсе ғимараттары, балабақшалар, мектептер, ауруханалар, сауда мекемелері және басқа да коммуналдық қалдықтар түзілетін орындар болып табылады.

Облыстағы қалдықтарды жинау және полигондарға шығаруды жеке тұлғалар, жеке кәсіпкерлер және шаруа қожалықтары жүзеге асырады. Бірақ ауданда емесжиналған қалдықтардың тығыздығын арттыру үшін престоу жүйесі бар қоқыс машиналары.

Тұрмыстық қалдықтар шығарылады апта сайын. Қалдықтар жиналып жатқандықтан, жергілікті билік арнайы техниканы жалдап, осы қалдықтарды үйіп жатыр.

Мәслихат сессиясында Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің бұйрығына сәйкес тұрмыстық қалдықтардың түзілуі мен жинақталуының нормативтері және тұрмыстық қатты қалдықтарды жинау, тасымалдау, сұрыптау және орналастыру бойынша халыққа арналған тарифтер бекітілді. Сарыкөл ауданы.

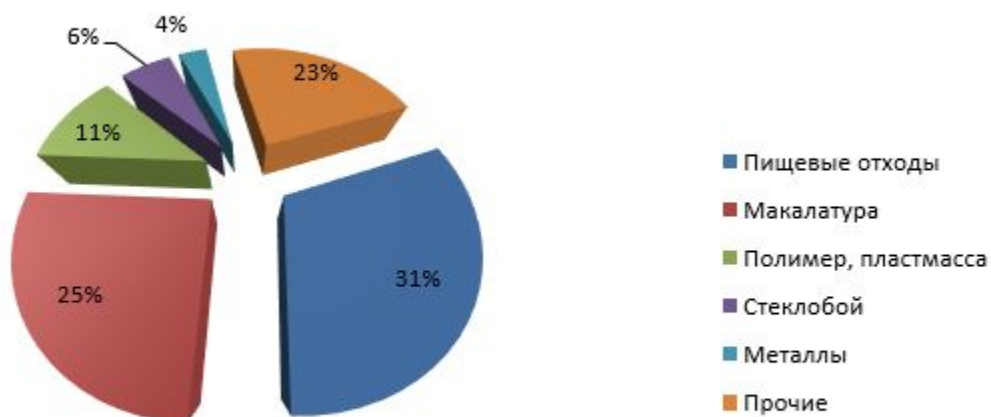
Морфологиялық құрамықоқыс шығарылды

Сарыкөл ауданындағы коммуналдық қалдықтардың негізгі фракциялары макулатура мен пластик болып табылады. Бұл ретте айтарлықтай бөлігі құрылыс қалдықтары, күл және көнді қамтитын басқа қалдықтарға жатқызылады. Жергілікті атқарушы органдар тұрғындарға бұрынғыдай күл-қоқыс пен көңнің барлығын тастамай, қатты тұрмыстық қалдықтардан сұрыптау үшін ақпараттық шаралар өткізуде. Қалдықтарды бөлек жинау бойынша түсіндірме жұмыстары негізінен білім, мәдениет, денсаулық сақтау мекемелерінде әңгімелесу, дөңгелек үстелдер арқылы жүргізілді.

Жергілікті атқарушы органдар аумақтың тазалығын қадағалап, көшелердегі тазалық пен тәртіпті қадағалайды. Соның арқасында аудан аумағы мен көшелер таза. Қоқыс шашылмаған және тазалық заңдылығының бұзылмауын тұрғындардың өздері мұқият қадағалап отыр.

Ақпаратқа сәйкес "Жасыл даму" акционерлік қоғамыморфологиялық құрамы қатты қалдықтар:

Морфологический состав ТБО

Құрамдас бөліктер	ҚТҚ үлесі, %
Тамақ қалдықтары	31.1
Қағаз қалдықтары	25.2
Полимер (пластик)	11.2
Шыны	6.1
Металдар	3.4
Басқалар	23

Облыстық полигонға түсетін қоқыстардың ішінде қож, құрылыс материалдары мен шыны сынықтары бар көңнің басым бөлігі бар екенін көзбен шолып тексеру растайды. Бұл қалаларға қарағанда полигондарға тастауға болатын қалдықтардың үлесі айтарлықтай жоғары дегенді білдіреді.

Қазіргі таңда облыста қатты тұрмыстық қалдықтарды сұрыптау бойынша тәжірибе немесе қуаттар жоқ. Ауданда қалдықтарды өңдейтін және өңдейтін кәсіпорын жоқ. Осыған байланысты, ыдырамайтын қалдықтар – пластикалық бөтелкелер, азық-түлік контейнерлері, барлық түсті, пішіндегі сөмкелер және т.б., барлық биологиялық ыдырайтын қалдықтар қатты тұрмыстық қалдықтардың бір бөлігі ретінде полигонға түседі. Полигон газы, соның ішінде биологиялық ыдырайтын қалдықтардың ыдырауы кезінде пайда болатын жанғыш метан, полигондарда өртке әкелуі мүмкін.

Коммуналдық қалдықтарды қалыптастыру және жинақтау нормалары мен тарифтері

Сарыкөл ауданы бойынша коммуналдық қалдықтардың түзілу және жинақталу нормалары Сарыкөл аудандық мәслихатының 2022 жылғы 12 сәуірдегі № 145 шешімімен бекітілген.

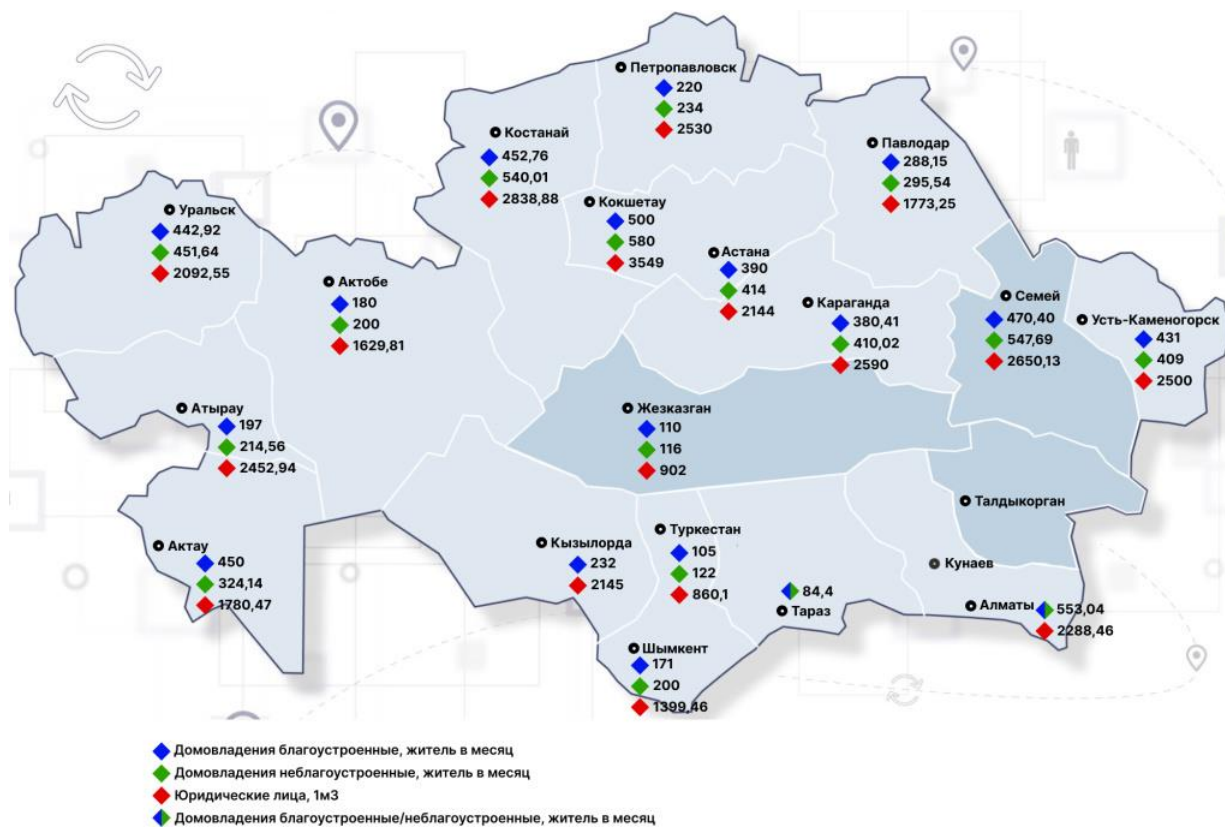
Осы құжатқа сәйкес 1 тұрғынға шаққандағы жайлы үй шаруашылықтары үшін орташа жылдық білім беру стандарты 1,54 м3 және жайсыз үй шаруашылықтары үшін 1 тұрғынға 1,85 м3 құрайды.

Сарыкөл ауданы бойынша ҚТҚ жинауға, тасымалдауға, сұрыптауға және көмуге халық үшін тарифтер Қостанай облысы Сарыкөл аудандық мәслихатының 2022 жылғы 30 маусымдағы № 174 шешімімен бекітілген.

Сарыкөл ауданы бойынша қатты тұрмыстық қалдықтарды жинауға, тасымалдауға, сұрыптауға және көмуге арналған халық үшін тарифтер

Аты	Есеп бірлігі	теңгені құрады (қосымша күн салығын қоспағанда)
Үй шаруашылықтары жақсы жабдықталған	айына 1 тұрғыннан	314,21
Үй шаруашылықтары жабдықталмаған	айына 1 тұрғыннан	377,46
Бірлікке жылдық тариф (көлем)	1 текше метр	2448,39

2022 жылға арналған ҚР бойынша ҚТҚ жинауға, тасымалдауға, сұрыптауға және көмуге арналған тарифтер, теңге

Тариф қалдықтарды жинау, тасымалдау және көму саласындағы кәсіпорындарды қаржыландырудың жалғыз көзі болып табылады. Коммуналдық қызметтер жыл сайын

қымбаттайды, арнайы техниканың, компоненттердің және отынның бағасы айтарлықтай өседі, бірақ қалдықтарды жинау, шығару және көму тарифтері көптеген аймақтарда көптеген жылдар бойы өзгерген жоқ. Сонымен қатар, жыл сайын аудандардың халқы да артып келеді. Осыған байланысты, экономикалық негізделген тарифті белгілеу Сарыкөл ауданында қалдықтарды басқару жүйесін дамыту үшін өте маңызды және өзекті болып табылады. Жақсы ұйыммен ҚТҚ жинау, тасымалдау, сұрыптау және көму жұмыстарын тиімді жүргізуге мүмкіндік бар.

Жинақтау және бөлек жинау, экспорттық қамту

Бүгінгі таңда барлық өңірлер үшін мәселе қатты тұрмыстық қалдықтарды сақтайтын полигондарды күтіп ұстау болып табылады. Мұндай полигондардың саны үш мыңнан асты, бірақ олардың тек 603-і, яғни 20 пайызы ғана экологиялық және санитарлық нормаларға сәйкес келеді, Қостанай облысында – 111 (жалпы полигондардың 41,73%), Батыс Қазақстанда – 2 (1,36) %) және Солтүстік Қазақстан облыстары – 16 көпбұрыш (3,51%). Мәселенің шешімі – қоқыс деңгейін төмендету үшін тұрмыстық қалдықтарды дұрыс кәдеге жарату мәдениетін дамыту және қазақстандықтар арасында қатты тұрмыстық қалдықтарды бөлек жинауды насихаттау.

Коммуналдық қалдықтарды жинақтау және жинау Сарыкөл ауданында екі жолмен жүзеге асырылады:

- контейнер алаңдарында орналасқан контейнерлерде;
- контейнерсіз (үймелі) әдіс – аумақты аралап, кесте бойынша белгіленген орындарға қойылған қаптарға/қаптарға қалдықтарды жинау. Контейнерсіз экспорт негізінен жеке секторда жүзеге асырылады.

Аудан таза. Санитарлық жұмыс және қатты тұрмыстық қалдықтарды жүз пайыз жинауды және шығаруды қамтуды жергілікті атқарушы орган және жергілікті қоғамдастық ұйымдастырады және бақылайды. Аудан тұрғындары облыс көшелеріндегі тазалық мәселесіне түсіністікпен қарайды.

Тасымалдау

Барлық шығарылған коммуналдық қалдықтар қатты тұрмыстық қалдықтар полигонында көміледі.

Сұрыптау және өңдеу

Республика бойынша 204 қала мен ауданның 94-інде әртүрлі кезендердегі бөлек жинау, 80 елді мекенде сұрыптау енгізілген. Бұл ретте қалдықтарды бөлек жинау және сұрыптау ірі аумақтарда да, аудандарда да енгізілуде. Сарыкөл ауданында осы уақытта қалдықтарды қолмен сұрыптау қолға алынған.

Жерлеу

Қостанай облысында 266 бірлік полигондар мен полигондар бар, оның ішінде 111 бірлік (41,73%) экологиялық және санитарлық талаптар мен нормаларға сәйкес келеді.

Сондықтан жаңа полигон құрылысын жеделдету қажет. Ескі полигондарды ҚР ЕК талаптарына сәйкес кезең-кезеңімен қалпына келтіру қажет. Сондай-ақ рұқсат етілмеген үйінділерді анықтау үшін аудит жүргізу ұсынылады.

2.3. Қалдықтардың жекелеген түрлерін басқару жүйесін талдау

Құрылыс қалдықтары

Тұрғындардың құрылыс қалдықтары да жалпы қатты тұрмыстық қалдықтар ағынына жиналып, қолданыстағы полигонға көмуге жіберіледі.

2021 жылдан бастап құрылыс қалдықтарын кәдеге жаратуға тыйым салынды. ҚР ЕК сәйкес жылжымайтын мүлік объектілерін салуды немесе жөндеуді жүзеге асыратын жеке тұлғалар құрылыс қалдықтарын жергілікті атқарушы органдар ұйымдастырған арнайы орындарға өз бетінше апарды.

Жергілікті атқарушы органдар құрылыс қалдықтарын орналастыру үшін арнайы орындарды анықтау және жоюды жүзеге асыратын компанияны таңдау (конкурс) бойынша жұмыс жүргізу қажет.

2.4. Коммуналдық қалдықтарды басқарудағы ағымдағы жағдайды талдаудан қорытындылар

Қостанай облысы Сарыкөл ауданында коммуналдық қалдықтарды басқару бойынша ағымдағы жағдайды талдау нәтижелері бойынша облыстағы тұрғындардың тұрмыстық қалдықтарды жинау және шығарумен жақсы қамтылғаны анықталды (90%).

Коммуналдық қалдықтарды бөлек жинау, сұрыптау, өңдеу және кәдеге жарату процестері жетілдіруді талап етеді.

Бағдарлама шеңберінде коммуналдық қалдықтарды басқару жүйесін жетілдіру және келесі ең проблемалық мәселелерді шешу қажет:

1. Контейнермен толық қамтамасыз етілмеуі;
2. Халықты кең таралған бөлек жинаумен қамтамасыз ету үшін қайталама ресурстарды бөлек жинауға арналған контейнерлердің болмауы;
3. Қатты қалдықтар мен көнді бөлек жинамау;
4. Көлемді және құрылыс қалдықтарын жинау және тасымалдау жүйесінің болмауы;
5. Полигонға жіберілетін қалдықтардың көлемін азайтуға мүмкіндік беретін қатты тұрмыстық қалдықтарды сұрыптаудың болмауы;
6. Сарыкөл өңірінің қоршаған ортаға және халқының денсаулығына теріс әсер ететін атмосфераға шығарындылар;
7. қатты тұрмыстық қалдықтар полигонының толып кетуі, оның экологиялық және санитарлық нормаларға сәйкес келмеуі.

2.5. Коммуналдық қалдықтарды басқару секторындағы күшті, әлсіз жақтарды, мүмкіндіктер мен қауіптерді талдау

Коммуналдық қалдықтарды басқару жүйесін объективті талдау үшін оның күшті және әлсіз жақтарын, сондай-ақ бар мүмкіндіктер мен қауіптерді нақты анықтау қажет.

Күшті, әлсіз жақтарын, мүмкіндіктері мен қауіптерін талдау

Мықты жақтары	Әлсіз жақтары
<ul style="list-style-type: none">- Тұрғындарды қатты тұрмыстық қалдықтарды шығару қызметтерімен қамту деңгейі;- Жергілікті атқарушы органдардың кәсіпкерлікпен, жергілікті өзін-өзі басқару органдарымен, халықпен өзара іс-қимылы;- Жаңа карталарды құрастыру- Қалдықтарды басқару саласындағы халықтың хабардарлығы мен мәдениетінің жоғары болуы.	<ul style="list-style-type: none">- Биологиялық ыдырайтын (азық-түлік), азаматтық қалдықтар, құрылыс қалдықтары және WEEE үшін бөлек жинау жүйесінің болмауы;- Қалдықтарды сұрыптамайды;- Қалдықтарды сұрыптаусыз кәдеге жарату;- Полигондағы жиі өрттер;
Мүмкіндіктер	Қауіп-қатер
<ul style="list-style-type: none">- Тұрмыстық қатты қалдықтарды жинау және өңдеу жүйесін әзірлеуге бизнес қызығушылық;- Биологиялық ыдырайтын (азық-түлік) және құрылыс қалдықтарын қайта өңдеу бизнесін дамыту және бөлек жинауды енгізу тұрғысынан үлкен әлеуеттің болуы;- Ауданның көршілес мемлекеттердің мемлекеттік шекарасына жақындығы, көршілес елдердің қайталама шикізатқа сұранысының үлкен мүмкіндіктері;- Халықтың бөлек жинауға дайындығы.	<ul style="list-style-type: none">- қатты тұрмыстық қалдықтар полигонының толып кетуі, оның экологиялық және санитарлық нормаларға сәйкес келмеуі;- Қоршаған ортаға және аудан тұрғындарының денсаулығына теріс әсер ететін атмосфераға шығарындылар;- ЛЕВ стратегиялық жоспарын орындамау;- Жергілікті атқарушы органдар қызметінің тиімділігін жыл сайынғы бағалаудың сәйкессіздігі.

3. МАҚСАТ, МІНДЕТТЕР ЖӘНЕ МАҚСАТТАР

Бағдарламаның мақсаты мен міндеттері

Бағдарламаның мақсаты жинақталған және түзілетін қалдықтардың, сондай-ақ айналым процесіндегі қалдықтардың қауіпті қасиеттерінің көлемін және (немесе) деңгейін кезең-кезеңмен төмендетуге бағытталған белгіленген көрсеткіштерге қол жеткізу болып табылады. Қалдықтардың пайда болуы нәтижесінде, қалдықтармен жұмыс істеу және кәдеге жарату кезінде қоршаған ортаға кері әсерін азайту, қалдықтарды басқаруды оңтайландыру.

Қалдықтарды жоюдың халықаралық тәжірибесі келесі принциптерге негізделген:

- Қалдықтардың түзілуін азайту үрдістерін қадағалау;
- Қайта пайдалану және қайта өңдеу;
- Полигондарда көмуді/кәдеге жаратуды жүзеге асырыңыз.

Жоғарыда аталған мақсатқа жету үшін келесі міндеттерді орындау қажет:

- Қалдықтарды басқарудың қолданыстағы жүйесін оңтайландыру;

- Қалдықтардың пайда болу көздері ретінде өндірістік процестерді талдау;
 - Қауіпсіздік орындау талаптар директивасы-нормативтік құжаттар;
 - Жобалық шешімдерге сәйкес қалдықтарды полигондарға дұрыс орналастыру.
- Қалдықтарды орналастыру кезінде экологиялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету;
- Физикалық немесе химиялық өңдеу арқылы қалдықтардың уыттылық деңгейін төмендету;
 - Қалдықтардың жедел қозғалысының схемасын құру.

Бағдарламаның міндеттері – жоспарлы кезең ішінде қол жеткізілетін жұмыс көлемін болжау арқылы неғұрлым тиімді және экономикалық негізделген әдістерді пайдалана отырып, мақсатқа жету жолдарын айқындау. Мақсаттар мыналарды ескере отырып, түзілетін және жинақталған қалдықтардың көлемін азайтуға бағытталған:

- кәсіпорында қалдықтарды залалсыздандыру, кәдеге жарату және кәдеге жарату бойынша әлемдегі ең жақсы қолжетімді технологияларды енгізу;
- қалдықтарды өңдеуге және қайта өңдеуге инвестиция тарту;
 - кәдеге жарату, залалсыздандыру және көму үшін қалдықтарды сақтау қоймаларына тасымалданатын қалдықтардың көлемін барынша азайту.
- қолданыстағы экологиялық, санитарлық-эпидемиологиялық және технологиялық нормалар мен қалдықтармен жұмыс істеу ережелерін сақтау;
 - қалдықтар қоршаған ортаға және адам денсаулығына зиянды әсер етпейтін жағдайларды қамтамасыз ету;
 - қалдықтарды орналастыру орындарын қалпына келтіру, негативті азайту полигондардың қоршаған ортаға әсері.

Қалдықтарды басқарудың жоспарлы 5 жылға арналған бағдарламасы түзілетін коммуналдық қалдықтардың көлемін кезең-кезеңмен азайтуға және оның қоршаған ортаға теріс әсерін азайтуға бағытталған шараларды қарастырады.

Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексіне, Қазақстан Республикасында қабылданған нормативтік құқықтық актілерге сәйкес барлық қалдықтар қоршаған ортаға тигізетін әсерін ескере отырып жиналуы, сақталуы, тасымалдануы, залалсыздандырылуы және көмілуі тиіс.

Табиғи ортаның құрамдас бөліктерінің ластануына жол бермеу мақсатында қалдықтарды жинақтау және кәдеге жарату халықаралық стандарттарға және Қазақстан Республикасының қолданыстағы нормативтік құқықтық актілеріне, сондай-ақ ішкі стандарттарға сәйкес жүзеге асырылады, оларды сақтау кезінде шарттар қамтамасыз етілуге тиіс. түзілетін қалдықтар қоршаған ортаға және халықтың денсаулығына зиянды әсер етпейді.

Мақсатты индикаторлар

Осы Бағдарлама аясында Сарыкөл ауданында коммуналдық қалдықтарды басқару жүйесін жетілдіру бойынша мақсатты көрсеткіштер белгіленді. Стратегиялық құжаттар

өндірісті қамту, бөлек жинауды енгізу, қалдықтарды шығару мен қайта өңдеу үлесін ұлғайту және тиісінше полигондарға шығарылатын қалдықтардың көлемін азайту қажеттілігін белгілейді.

2024-2028 жылдарға арналған Сарыкөл ауданында халықты қалдықтарды жинау және шығару, өңдеу және көмумен қамту жүйесін жетілдірудің мақсатты міндеттері.

Жоқ.	Мақсатты индикаторлар	Ағымдағы жағдай (2021-2022)	2024	2025	2026	2027	2028
1	Облыс тұрғындарының қатты тұрмыстық қалдықтарды жинау және шығарумен қамту	90%	100%	100%	100%	100%	100%
2	Бөлек жинауды қамту: - құрғақ және ылғалды фракциялар бойынша - белгілі бір қауіпті қалдықтар түрлері (медициналық және құрамында сынап бар, электронды және тұрмыстық техника)	0	10% 60%	15% 70%	20% 80%	25% 90%	отыз% 100%
3	Қатты тұрмыстық қалдықтарды қайта өңдеу және орналастыру үлесі (түзу көлемінен)	0	5%	10%	15%	отыз%	35%
	Қ Т Қ полигонын жабу және рекультивац						

4	иялауэколог иялық талаптарға сәйкес				50%		100%
5	Халықтың қоршаған ортаның өмір сүру сапасына қанағаттану деңгейі	60%	65%	70%	85%	90%	95%

4. БАҒДАРЛАМАНЫ ЖҮЗЕГЕ АСЫРУДЫҢ НЕГІЗГІ БАҒЫТТАРЫ, МАҚСАТҚА ЖЕТУ ЖОЛДАРЫ ЖӘНЕ ТИІСТІ ШАРАЛАР

4.1. Облыс халқын қалдықтарды жинау және шығару қызметтерімен толық қамтуды қамтамасыз ету үшін коммуналдық қалдықтарды жинау және тасымалдау жүйесін одан әрі дамыту жөніндегі шаралар

Экологиялық проблемалардың себептері көбінесе адамның табиғи ортаға әсерімен байланысты. Бұл жағымсыз әсер барған сайын қауіпті болып келеді. Қалдықтарды орналастыруға арналған ашық полигондар қоршаған ортаға және адамдардың қалыпты өміріне зиянын тигізеді.

Коммуналдық қалдықтарды жинау және тасымалдау жүйесін одан әрі дамыту үшін келесі шараларды қабылдау қажет:

- Сарыкөл ауданының тұрғындарын қалдықтарды жинау және шығару қызметтерімен қамту;
 - ұзақ мерзімді шарттар жасасу және конкурстық негізде конкурстар өткізу;
 - Қоқыс жинайтын контейнерлерді санитарлық нормаларға сәйкес келтіру.
- Жиналған қалдықтардың көлемі мен ерекшелігіне қарай жаңа ыдыстарды ауыстыру және орнату. Қоқыс шығаратын көліктер паркін және басқа да қажетті құрал-жабдықтарды сатып алу және жаңарту.

Тұрғындарды қалдықтарды жинау және шығару қызметтерімен қамту

Сарыкөл ауданының тұрғындарын қалдықтарды жинау және тасымалдау қызметтерімен қамту тек жеке тұлғаларды ғана емес, заңды тұлғаларды да қызметтермен толық қамту арқылы қамтамасыз етілуде. Тұрғын үйлерде немесе жеке ғимараттарда жұмыс істейтін заңды тұлғалармен (контейнерлер болмаған жағдайда) жергілікті атқарушы орган айқындаған тұрмыстық қалдықтарды басқару ұйымдарымен тұрмыстық қатты қалдықтарды жинау және шығару жөніндегі қызметтерге шарттар жасасу бойынша түсіндіру жұмыстарын жүргізу қажет. осы аймақтарға қызмет көрсететін органдар.

Ұзақ мерзімді шарттар жасасу және конкурстық негізде конкурстар өткізу

Тұрмыстық қатты қалдықтарды жинау және шығару жөніндегі қызметтердің сапасын арттыру үшін конкурстық негізде коммуналдық қалдықтарды басқаруға ұзақ мерзімді шарттар жасасу қажет.

Нарық субъектілерін анықтау бойынша конкурс (тендер) өткізген кезде ЖАО ҚР ЭК 367-бабына және Қалдықтармен жұмыс істеу қағидаларына сәйкес ҚШҰ-ға қойылатын талаптарды белгілейді. Тұрмыстық қатты қалдықтарды жинауды және тасымалдауды қызметі Қазақстан Республикасының табиғатты қорғау заңнамасының талаптарына сәйкес келетін мамандандырылған кәсіпорындар жүзеге асыруға тиіс.

МБҰ таңдау кезіндегі негізгі талаптардың бірі Қазақстан Республикасының ҚР ЭГжәнеТРМ тізілімінде қатты тұрмыстық қалдықтарды жинау және шығару жөніндегі компанияның болуы, яғни қызметтің басталуы туралы хабарламаны ұсыну болып табылады. Қауіпті емес қалдықтарды жинау, сұрыптау және тасымалдау жөніндегі қызметті жүзеге асыратын кәсіпкерлік субъектілері ҚР ЭГжәнеТРМ-не "Рұқсаттар және хабарламалар туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес қызметтің басталғаны туралы хабарлама беруге міндетті. Хабарландыру тәртібін сақтамаған ҚШҰ конкурсқа қатыса алмайды және қатты тұрмыстық қалдықтарды жинау және шығару қызметтерін көрсете алмайды, өйткені қауіпті емес қалдықтарды жинау, сұрыптау және тасымалдау жөніндегі іс-шараларды ҚР ЭГжәнеТРМ-не хабарламастан жүзеге асыруға тыйым салынады.

Егер компания қауіпті қалдықтармен де айналысатын болса, оның лицензиясы болуы керек.

Экономикалық негізделген тарифтерді бекіту

Аудандық мәслихатымен коммуналдық қалдықтарды басқарудың ұтымды жүйесін одан әрі дамыту үшін жаңа тариф бекітілді. Белгіленген тариф қазіргі заманғы шынайылық пен инфляциялық процестерді ескере отырып, қалдықтарды жинау, тасымалдау, сұрыптау және кәдеге жарату жөніндегі мамандандырылған ұйымдардың шығындарын жабуы тиіс.

Экономикалық негізделген тарифтерді уақтылы есептеу, индекстеу және бекіту қалдықтарды жинау және шығару бойынша мамандандырылған ұйымдардың жоғары сапалы жұмысын қамтамасыз етеді, бұл ауданның экологиялық жағдайына және халықтың денсаулығына оң әсер етеді.

ҚТҚ жинау, әкету, қайта өңдеу және көму қызметтері үшін халықтың жиналуы мен уақтылы төленуін арттыру

ЖАО мамандандырылған ұйымдармен халықты тіркеу туралы ақпаратқа қолжетімділік мәселелері бойынша өзара іс-қимылын күшейту қажет.

Азаматтарды тұрғылықты, уақытша болатын (тұрғылықты) жері бойынша тіркеу кезінде жаңа тіркеу мекенжайы туралы ақпарат ІІМ ақпараттық жүйесінен "Жеке тұлғалар" мемлекеттік деректер базасына (әкімшісі – ҚР ӨМ) нақты уақыт режимінде беріледі. Қазақстан Республикасы), ол анықтамалық деректер банкі болып табылады және оған қол жеткізу Қазақстан Республикасының барлық мемлекеттік және жергілікті атқарушы органдарына (әкімдіктеріне) беріледі.

Контейнер алаңдарын санитарлық нормаларға сәйкес келтіру, жиналған қалдықтардың көлемі мен ерекшелігіне қарай жаңа ыдыстарды ауыстыру және орнату

Қалдықтарды жинау және тасымалдау жүйесі даму түріне қарай келесідей ұйымдастырылады:

Көпқабатты үйлер орналасқан аумақтарда:

- тұрғын аудандардағы контейнер алаңдарын жабдықтау;
- стандартты контейнерлерді орнату;

Жеке даму бағыттары бойынша:

- жеке контейнерлерді орнату;

Оны КП санитарлық нормаларына сәйкес келтіру үшін келесі шаралар қабылданады :

- Шаруашылықтардың, ұйымдардың, мәдениет мекемелерінің, демалыс орындарының аумақтарында көліктердің кіреберістері бар қалдықтарды жинауға арналған контейнерлерді орналастыру үшін арнайы алаңдар бөлу. Учаске қатты жабынмен салынуы және қалдықтардың желмен таралу (тасымалдалу) мүмкіндігін болдырмайтын биіктікке дейін үш жағынан қоршалуы керек, бірақ 1,5 м кем емес.

- Контейнер алаңы тұрғын және қоғамдық ғимараттардан, балалар мекемелерінен, спорт алаңдарынан және демалыс орындарынан кемінде 25 м қашықтықта орналасуы керек. Қолданыстағы даму аймақтарында санитарлық олқылықтарды сақтау мүмкіндігі болмаған жағдайда арақашықтықтарды ЖАО, халықтың санитариялық-эпидемиологиялық салауаттылығы саласындағы мемлекеттік органның аумақтық бөлімшелерінің, меншік иелерінің қатысуымен комиссия белгілейді және басқа да мүдделі тараптар.

Коммуналдық қалдықтарды жинау жоспарға сәйкес жүргізіледі.

Коммуналдық қалдықтарды тасымалдауға кететін шығындарды азайту үшін белгіленген санитарлық және экологиялық талаптарға сәйкес келетін қалдықтарды шығарудың ең аз жиілігі қабылданады.

Бөлек жинау кезінде қалдықтардың әрбір санаты (фракциясы, түрі) үшін шығарудың өзіндік жиілігі анықталады.

Жаңа ыдыстарды ауыстыру және орнату жиналған қалдықтардың көлемі мен ерекшелігіне және оны сақтау мерзіміне байланысты жүзеге асырылады.

Контейнерлерді жаңарту кезінде заманауи еуропалық контейнерлерді сатып алу жоспарлануда.

Пластмасса, қағаз және картон қалдықтары көліктің барлық түрлерімен тасымалданады. Қалдық шыны ыдыстар зақымданудың алдын алу шараларымен кез келген көлік құралымен тасымалданады. Қалдық шыны ыдыстарды тасымалдау, тиеу және түсіру кезінде олардың сақталуын және механикалық әсерлерден қорғалуын қамтамасыз ететін шараларды қолдану қажет.

Осы ЖАО бағдарламасы аясында контейнерлік паркті жаңарту және толықтыру, контейнер алаңдарын жөндеу және санитарлық нормалар мен заң талаптарына сәйкестендіру жоспарлануда.

4.2. Қалдықтарды бөлек жинау жүйесін жетілдіру бойынша шаралар

Бөлек жинау жүйесін жетілдіру үшін келесі шараларды қабылдау қажет:

- барлық бақылау пункттерінде қатты тұрмыстық қалдықтардың құрғақ фракциясын бөлек жинауға арналған ыдыстарды орнатуды қамтамасыз ету және қайталама шикізатты бөлек шығаруды қамтамасыз ету;

- коммуналдық қалдықтардың қауіпті компоненттерін жинау және қалпына келтіру жүйесін ұйымдастыру;

- арнайы орындарды ұйымдастыру және халықпен түзілетін азаматтық және құрылыс қалдықтарын тасымалдау бойынша мамандандырылған кәсіпорынды анықтау.

Барлық бақылау пункттерінде қатты тұрмыстық қалдықтардың құрғақ фракциясын бөлек жинауға арналған ыдыстарды орнатуды және қайталама шикізатты бөлек шығаруды қамтамасыз ету

Қалдықтарды бөлек жинауға қойылатын талаптарға (ҚР ЭГжәнеТРМ 2021 жылғы 2 желтоқсандағы № 482 бұйрығы, 8-тармақ) сәйкес ЖАО контейнерлік алаңдарда бөлек жинауға арналған контейнерлердің қажетті санын (кемінде 2) орнатуды қамтамасыз етеді, ол халық санына, қалдықтардың жинақталу нормаларына, оларды сақтау мерзімдеріне және басқа да қажетті факторларға сүйене отырып айқындалады.

Бақылау пунктінде, ең аз дегенде, қалдықтар құрғақ және дымқыл фракцияларға бөлінуі керек. Құрғақ фракция қағаз, картон, металл, пластик және шыныдан тұрады. Ылғалды фракция тамақ қалдықтарынан, органикалық заттардан, аралас қалдықтардан және табиғаты мен құрамы тұрмыстық қалдықтарға ұқсас қалдықтардан және т.б.

Талдау барлық бақылау пункттерінде құрғақ фракцияға арналған контейнерлер орнатылмағаны анықталды.

Пластмассадан, қағаздан және шыныдан бөлек жинауды енгізу үшін барлық өткізу пункттерінде құрғақ фракцияға арналған контейнерлер орнатылады.

Қалдықтарды бөлек жинауға арналған әрбір контейнерге қазақ және орыс тілдерінде таңба (жазба) қойылады, оның ішінде:

- жиналған қалдықтардың түрі (фракциясы) туралы ақпараттық жапсырма/жазба;
- контейнер иесі туралы мәліметтер (аты-жөні, телефоны);
- контейнерге қызмет көрсететін ұйым.

Егер таңбалау түсті контейнерлерге қолданылса, ол контрастты түспен орындалады.

Контейнерлердің саны білім беру және жинау көлеміне қарай және түгендеу нәтижелері мен тұрғындар санына қарай әрбір учаске үшін жеке есептелетін болады.

Бөлек жинау жүйесін әзірлеу кезінде бөлек жинауға жататын қалдықтар қалдықтарды басқарудың барлық келесі кезеңдерінде араласпауын қамтамасыз ету қажет. Сондай-ақ, қалдықтардың әрбір санаты (фракциясы, түрі) үшін оның шығарылу жиілігін анықтау қажет.

Коммуналдық қалдықтардың қауіпті компоненттерін жинау және қалпына келтіру жүйесін ұйымдастыру

Коммуналдық қалдықтардың қауіпті компоненттерін жинау және қалпына келтіру жүйесін ұйымдастыру қалдықтардың қауіпті түрлерін бөлек жинауды, тасымалдауды және қайта өңдеуді қамтамасыз ету үшін мердігерді таңдау бойынша конкурсты ұйымдастыруға негізделеді: РСО, WEEE, химиялық қуат көздер, тұрғындардан аккумуляторлар.

Бүгінгі күні Сарыкөл ауданында тұрғындардан коммуналдық қалдықтардың қауіпті құрамдас бөліктерінің қалдықтарын жинау жүйесі (ЭЭЖҚ, химиялық қуат көздері, аккумуляторлар) жоқ.

Қатты қалдықтардың жалпы ағынындағы қалдықтардың бұл түрлері полигонға түсіп, топырақты, суды және ауаны токсиндермен, ауыр металдармен, тұрақты органикалық ластаушылармен ластайды, осылайша адам денсаулығына және қоршаған ортаға айтарлықтай зиян келтіреді.

ҚР ЭК 365-бабының 6-тармағына сәйкес коммуналдық қалдықтардың қауіпті құрамдас бөліктері бөлек жиналып, мамандандырылған кәсіпорындарға қалпына келтіруге берілуі тиіс.

Табиғат қорғау заңнамасының талаптарын орындау үшін ЖАО қызмет көрсету бойынша мердігерді анықтау бойынша конкурс (тендер) арқылы экологиялық заңнаманың және ұлттық стандарттар талаптарына сәйкес халықтан коммуналдық қалдықтардың қауіпті құрамдас бөліктерін жинау жүйесін ұйымдастыру қажет. коммуналдық қалдықтардың қауіпті компоненттерін бөлек жинау, тасымалдау және қалпына келтіру үшін.

Құрамында сынап бар қалдықтар

ҚР СТ 1513-2019 "Ресурстарды үнемдеу, технологиялық циклдің барлық кезеңдерінде қалдықтармен жұмыс істеу, ҚСҚ-ды қайта өңдеудің жіктелуі мен әдістері, Негізгі ережелер" талаптарына сәйкес халықтан РҚ жинау жүйесін ұйымдастыру үшін ЖАО жүзеге асырады:

– тұрғындармен генерацияланған ҚСҚ жинау үшін орнатылған арнайы әмбебап контейнерлердің орнатылуын және қызмет көрсетуін бақылау;

– Мамандандырылған кәсіпорындардың халық үшін демеркуризациялау жөніндегі шаралар кешенін іске асыруға және ЖАО ҚСҚ үшін контейнерлерді жөндеуге (ауыстыруға) арналған жұмыстарды (көрсетілетін қызметтерді) сатып алу ҚР ЭК, "Мемлекеттік сатып алу туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 4-тарауына және коммуналдық қалдықтарды басқару қағидаларына сәйкес конкурс (тендер) арқылы жүргізілетін болады.

Заңды тұлғалардан коммуналдық қалдықтардың қауіпті компоненттерін бөлек жинау және қалпына келтіру

Заңды тұлғалар түзетін қауіпті коммуналдық қалдықтар, қызмет түріне қарамастан, сондай-ақ бөлек жиналуға және ҚР ЭК 365-бабының 6-тармағына сәйкес мамандандырылған ұйымдарға (кәсіпорындарға) қалпына келтіруге берілуі тиіс.

Заң талаптарына сәйкес келетін зиянды қалдықтардың құрамдас бөліктерін жинау және қалпына келтіру бойынша мамандандырылған кәсіпорындарды анықтау үшін шағын және орта бизнес субъектілерімен ақпараттық жұмыс жүргізу қажет.

Сондай-ақ статистикалық мәліметтерді қадағалау үшін жиналған және қалпына келтірілген қалдықтарды есепке алу бойынша мамандандырылған кәсіпорындардың әлеуетін күшейту қажет.

Арнайы орындарды ұйымдастыру және халықпен түзілетін азаматтық және құрылыс қалдықтарын тасымалдау бойынша мамандандырылған кәсіпорынды анықтау

Қалдықтарды бөлек жинауға қойылатын талаптың 19-тармағына сәйкес ҚР ЭГжәнеТРМ 2021 жылғы 2 желтоқсандағы № 482 бұйрығы ЖАО жеке тұлғаларда (тұрғындарда) түзілетін Құрылыс және ірі габаритті қалдықтар үшін жабыны мен қоршауы бар ауданы кемінде 12 шаршы метр болатын орынды ұйымдастырады.

Жылжымайтын объектілерді салуды немесе жөндеуді жүзеге асыратын жеке және заңды тұлғалар қалдықтарды бөлек жинауға қойылатын талаптың 17-тармағына сәйкес ҚР ЭГжәнеТРМ 2021 жылғы 2 желтоқсандағы № 482 бұйрығы Құрылыс және ірі габаритті қалдықтарды жергілікті атқарушы органдар ұйымдастырған арнайы орындарға дербес әкетуді жүргізеді.

Жақсарту ережесіне сәйкес ірі көлемді қоқыстарды (қалдықтарды) шығаруды кәсіпорын, мекеме және жеке тұлғалардың өздері немесе шарт негізінде қалдықтарды шығаратын кәсіпорындар жүзеге асыратыны белгіленген.

Тұрмыстық қатты қалдықтарды шығару төлемі қатты тұрмыстық қалдықтарды жинау, тасымалдау, сұрыптау және орналастыру тарифіне кірмейтіндіктен, қатты тұрмыстық қалдықтар мен құрылыс қалдықтарын жинау және шығару жөніндегі кәсіпорынды бөлек анықтау қажет.

КГО және құрылыс қалдықтарын халықтан тасымалдау жөніндегі ұйымды айқындау үшін ЖАО "Мемлекеттік сатып алу туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес жергілікті бюджет есебінен ІКҚ және құрылыс қалдықтарын жинауға және әкетуге конкурс (тендер) ұйымдастыру қажет.

Аудан әкімдігі ірі көлемдегі және құрылыс қалдықтарын шығаратын ұйымды анықтайды. Өзара әрекеттесу шарттары үлгілік келісімшарттың техникалық шарттарында белгіленеді. Экспорттаушы компанияның хабарлама тәртібін сақтауы және Қазақстан Республикасы Экономикалық даму және сауда министрлігінің тізіліміне енгізілуі қажет.

Арнайы ұйымдастырылған учаскелерде құрылыс қалдықтарын келесі әдістердің бірімен жинауға болады: ауыстырылатын жәшіктерге жинау және кейіннен көп көтергіш жүйесі бар көліктермен шығару; қаптарға жинау, содан кейін оларды борттық немесе самосвалға тиеу; қалдықтарды кейіннен борттық немесе автосамосвалға қайта тией отырып, үйіндіде сақтау.

4.3. Коммуналдық қалдықтарды, соның ішінде нақтыларын (тамақ, құрылыс және ірі көлемдегі қалдықтар, ЭЭЖҚ және т.б.) өңдеу және қайта өңдеу жүйесін дамыту жөніндегі шаралар.

Қалдықтарды өңдеу және кәдеге жарату жүйесін дамыту үшін келесі іс-шараларды жүзеге асыру қажет:

- жекелеген санаттар бойынша: қайталама шикізат (пластик, қағаз және шыны) бойынша қалдықтардың түзілу көлемінен халық пен заңды тұлғалардан қайталама шикізатты жинау үлесін ұлғайту; құрылыс қалдықтары; көлемді қалдықтар; коммуналдық қалдықтардың қауіпті компоненттері;

- Сарыкөл ауданында жұмыс істейтін мамандандырылған қалдықтарды қайта өңдеу кәсіпорындарымен өзара іс-қимылды күшейту;

- қалдықтарды қайта өңдеудің қолданыстағы өндірістерін дамытуды ынталандыру және қайталама шикізатты қайта өңдеу және қайта өңдеу бойынша қуаттарды құру.

Қалдықтарды қайта өңдеу үлесін арттыру үшін қалдықтарды сұрыптау кешенінің жобалық құжаттамасын бекіту, сұрыптау желісін салу және іске қосу үшін жер телімін бөлу бойынша іс-шаралар жеделдетілетін болады.

Ірі көлемді және құрылыс қалдықтары

Қауіпті фракциялар ірі көлемдегі қалдықтардан жинау орындарында шығарылуы керек, содан кейін өңдеу және/немесе кәдеге жарату үшін мамандандырылған ұйымдарға жіберіледі.

Аралас құрылыс қалдықтарын жинау орнында қайталама шикізат пен қауіпті компоненттерді алып тастау арқылы сұрыптау керек. Келесілерді бөлек сұрыптау керек : ағаш; қағаз және картон; металл (қара және түсті металдар бөлек); минералды қалдықтар (тас, құрылыс тасы және кірпіш, сылақ, бетон, гипс, қаңылтыр шыны және т.б.); темірбетон және бетон бөліктері.

Ұсақтау және сұрыптау кешендері ірі құрылыс қалдықтарын өңдеу үшін қолданылады.

Қауіпті құрылыс қалдықтарына мыналар жатады:

1) құрамында асбесті бар қалдықтар – шифер немесе эфирит, асбест-цемент плиталары, асбест-цемент құбырлары, оқшаулағыш материалдар және т.б.;

2) бояулардың, лактардың, желімдердің, шайырлардың, оның ішінде олар бар бос ыдыстардың және аталған қалдықтармен сіңдірілген материалдардың және т.б. қалдықтары;

3) құрамында мұнай өнімдері бар қалдықтар – рубероид, сіңдірілген оқшаулағыш материалдар, құрамында шайыр бар асфальт және т.б.;

4) ластанған топырақ.

Қауіпті құрылыс қалдықтары бөлек жиналады және одан әрі өңдеу және/немесе кәдеге жарату үшін мамандандырылған компанияларға беріледі.

Сұрыптаудан кейін одан әрі өңдеуге жатпайтын коммуналдық қалдықтарды кәдеге жарату қатты тұрмыстық қалдықтар полигонында жүзеге асырылады.

4.4. Коммуналдық қалдықтарды қауіпсіз орналастыруды қамтамасыз ету шаралары

Коммуналдық қалдықтарды қауіпсіз орналастыруды қамтамасыз ету үшін келесі шараларды қабылдау қажет:

- полигон салу және пайдалануға беру;

- ескі қатты тұрмыстық қалдықтар полигонының жерін кезең-кезеңімен рекультивациялау және қалпына келтіру;

- рұқсат етілмеген полигондарды анықтау және жою.

Ескі полигондардың аумағында қабылдауды, сұрыптауды қоса алғанда, инфрақұрылыммен қамтамасыз ету қажет, содан кейін ғана қатты тұрмыстық қалдықтардың қалдық бөліктері көмілуі керек.

Қолданыстағы қатты тұрмыстық қалдықтар полигоны аумағындағы жерлерді кезең-кезеңімен рекультивациялау және қалпына келтіру заңнама талаптарына сәйкес жүзеге асырылатын болады. Қолданыстағы қатты тұрмыстық қалдықтар полигондарын

жабуға экологиялық рұқсат алғаннан кейін ғана рұқсат етіледі. Қалдықтарды орналастыруға арналған полигондар қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті органның және санитарлық-эпидемиологиялық қызмет саласындағы мемлекеттік органның лауазымды адамдары жергілікті жерде қорытынды тексеру жүргізгеннен кейін ғана жабық деп есептелуі мүмкін. полигонның иесіне, және оған полигонды жабуға рұқсат беру туралы хабардар етті.

Полигон/полигон жабылғаннан кейін полигон иесі аумақты рекультивациялауы және бес жыл бойы полигон газы мен сілтісіздендіру қалдықтарын бақылауы қажет. Бүлінген жерлерді қалпына келтіруге және кейінгі мониторингке қаражат полигондарды жою қорынан түседі. Полигон иесі жоба шарттарына сәйкес полигонды рекультивациялауды жүргізгеннен кейін және орындалған жұмыстарды қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті органның қатысуымен қабылдау комиссиясы қабылдағаннан кейін меншік иесі экологиялық мониторинг жүргізуді тоқтатады.

Рұқсат етілмеген үйінділермен байланысты мәселелерді шешу үшін "Қазақстан Ғарыш Сапары" ҰК" АҚ спутниктері тіркеген барлық қатты тұрмыстық қалдықтар үйінділеріне мұқият аудит жүргізу қажет.

Полигонды залалсыздандырудың қолданыстағы жалпы қабылданған әдістемесі келесі кезеңдерді қамтиды: полигонның қауіптілік дәрежесін анықтау; баламаларды бағалау; бейтараптандыру және рекультивациялау технологиясын әзірлеу.

Рұқсат етілмеген полигондарды рекультивациялау бойынша техникалық шешімдер рекультивациядан кейінгі аумақтың функционалдық мақсаты мен пайдаланылуына байланысты қабылданады.

Жаңа полигондардың пайда болуына жол бермеу шарасының негізі 2030 жылға қарай Сарыкөл ауданының тұрғындарын қалдықтарды жинау және тасымалдау қызметтерімен 100% қамту және қалдықтарды қауіпсіз басқару бойынша шағын және орта бизнес субъектілерімен профилактикалық жұмыстарды жүргізу болып табылады.

4.5. Коммуналдық қалдықтарды басқару мәселелері бойынша халықтың хабардар болуын арттыру және барлық мүдделі тараптардың өзара іс-қимылын күшейту шаралары

Бағдарламаның тиімді жұмыс істеуі үшін тұрғындарды хабардар ету және қолдау маңызды. Халықтың хабардарлығын арттыру – ұзақ мерзімді процесс, ол тұрақты түрде жүргізілуі керек.

ЖАО халықтың хабардарлығын арттыруда, ақпаратты таратуда және қалдықтардың алдын алу бойынша бастамаларды қолдауда, сондай-ақ тиісті жағдайлар жасауда (мысалы, ірі көлемдегі қалдықтар, ЭЭЖҚ, құрылыс қалдықтары үшін арнайы алаңдарды құру) маңызды рөл атқарады.

Жергілікті газеттер мен журналдарға қалдықтарды басқаруға байланысты проблема және қалдықтарды дұрыс басқару талаптары туралы халықты ағартуға бағытталған мақалалар жариялау ұсынылады.

Тұрмыстық қатты қалдықтарды жинау және шығару жөніндегі мамандандырылған ұйымдардың қызметкерлеріне тұрмыстық қалдықтарды сұрыптау және пластик, шыны, картон және қағаз қалдықтарына арналған контейнерлерде бөлек сақтау тәртібін түсіндіретін экологиялық науқандарды мерзімді түрде өткізу ұсынылады. Мұндай әрекеттер әдетте бөлек жинауға арналған контейнерлер орнатылған аулаларда да, олар әлі жоқ жерлерде де жүзеге асырылады. Бұл ретте, полигондағы аралас күйдегі қатты тұрмыстық қалдықтардың қоршаған ортаға тигізетін кері салдары және қалдықтарды бөлек жинауды енгізу қажеттігі туралы тұрғындарға жан-жақты түсіндірме жұмыстары жүргізілуде. Қалдықтарды сұрыптаудың енгізілген жүйесі туралы түсіндірмелері бар түрлі-түсті парақшаларды тұрғындар арасында тарату да жақсы нәтиже береді.

Негізгі назар негізгі мүдделі тараптар топтарына аударылады:

- халық (жұмыс істейтін және жұмыс істемейтін (үй шаруасындағы әйелдер, зейнеткерлер, балалар);
 - мұғалімдер, волонтерлар, белсенді топтар және үкіметтік емес ұйымдар.
- Қалдықтарды басқару бойынша халықты ақпараттандыру жоспарында халықты ақпараттандыру шаралары қарастырылады және мыналарды қамтиды:
- жергілікті газеттердегі жарияланымдар;
 - мектептерде және көпшілік арасында тарату үшін материалдық ресурстарды қайта өңдеу бойынша ақпараттық материалдар;
 - азық-түлік қалдықтарын үйде компосттау бойынша брошюралар;
 - мектеп оқушылары мен студенттердің оқу-жаттығу алаңдарына оқу сапарларын ұйымдастыру;

Тұрмыстық қатты қалдықтарды бөлек жинау және өңдеу бойынша бизнес-бастамаларға ЖАО қолдауы бар жерде қалдықтарды қайта өңдеу дамып келеді. ЖАО мен кәсіпкерлік субъектілерінің, сондай-ақ басқа да мүдделі тұлғалардың өзара іс-қимылы бойынша қалдықтарды басқару, қайта өңделетін материалдар мен контейнерлерді қабылдау пункттерін орнату және т.б. бойынша ұсыныстарды талқылау бойынша түрлі кездесулер мен дөңгелек үстелдер өткізіледі.

5. ҚАЖЕТТІ РЕСУРСТАР МЕН ҚАРЖЫЛАНДЫРУДЫҢ КӨЗДЕРІ

Бағдарлама мен іс-шаралар мыналар арқылы қаржыландырылуы мүмкін:

- мемлекеттік және жергілікті бюджет,
- жеке инвестициялар,
- ӨКМ қаражаты,
- халықаралық қаржы ұйымдарының қаражаты,
- екінші деңгейдегі банктерден алынған несиелер және Қазақстан Республикасының заңнамасында тыйым салынбаған өзге де көздер.

Ұсынылған Бағдарламаны іске асыруға және жоспарланған табиғатты қорғау іс-шараларын іске асыруға арналған қаржылық шығындарды ҚР ЭК 29-бабына сәйкес

бюджет қаражаты есебінен жүзеге асыру жоспарлануда. Бұл тетік жергілікті бюджетке түсетін қоршаған ортаға теріс әсер еткені үшін төлемақының сомасынан кем емес мөлшерде қаражатты пайдалануға мүмкіндік береді.

Бағдарламаны іске асыру бойынша ұсынылған іс-шараларды аудан әкімдігі сағ.үш жылдық ҚР ЭК 4-қосымшасында көзделген қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралардың үлгі тізбесі негізінде келешегі, оған мыналар кіреді:

- қалдықтардың кез келген түрін, соның ішінде иесіздерді жинау, тасымалдау, залалсыздандыру, пайдалану және өңдеу технологияларын енгізу;
- зауыттарды, цехтарды және өндіріс орындарын салу, қайта құру, қондырғыларды сатып алу және пайдалану:
- қалдықтардың барлық түрлерін сақтауға арналған полигондар;
- қалдықтарды жинау, тасымалдау, өңдеу, сұрыптау, кәдеге жарату және кәдеге жарату;
- қайталама материалдық ресурстарды жинау және өңдеу;
- қалдықтардан пайдалы компоненттерді алумен байланысты шикізатты немесе дайын өнімдерді алу үшін (байыту қалдықтарын, үстеме және негізгі жыныстарды, күл мен шлактарды, металлургиялық шлактарды, техногендік минералды түзілімдерді өңдеу);
- қалдықтардың түзілу және көму көлемін барынша азайтуға бағытталған жабдықтар мен технологиялық процестерді қайта құру, жаңғырту.

6. БАҒДАРЛАМАНЫ ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ БОЙЫНША ІС-ШАРАЛАР ЖОСПАРЫ

Бағдарламаны іске асыру жөніндегі іс-шаралар жоспары Бағдарламаның құрамдас бөлігі болып табылады және іс-шаралардың (күтілетін іс-шаралардың) нәтиже көрсеткіштерін көрсете отырып, Бағдарламаның мақсаттары мен міндеттеріне толық қол жеткізуге бағытталған іс-шаралар/іс-шаралар кешенін қамтиды, мерзімдері, орындаушылар, аяқтау нысаны және бағдарламаны іске асыруға қажетті шығындар және қаржыландыру көздері.

Қойылған мақсаттарға қол жеткізу және қойылған міндеттерді орындау үшін Бағдарламаны іске асыру жөніндегі іс-шаралар жоспары әзірленді, ол 2-қосымшада келтірілген.

Іс-шаралар жоспары міндеттер мен көрсеткіштер бойынша топтастырылған, орындау мерзімдері мен жауапты тұлғалар көрсетілген. Іс-шаралар жоспары күтілетін нәтижелерге қол жеткізу үшін кешенді тәсілді және Бағдарламаны барлық жауапты орындаушылардың жұмысын үйлестіруді көздейді.

Мониторинг нәтижелері бойынша негізделген ұсыныстар болған жағдайда Іс-шаралар жоспарына түзетулер қажет болған жағдайда жүзеге асырылады. Мониторинг нәтижелері бойынша осы Бағдарламаның мақсаттарына, міндеттеріне және нысаналы индикаторларына қол жеткізу мүмкін еместігі анықталған жағдайда,

басқа да іс-шаралар белгіленеді және анықталған проблемалық мәселелерді шешу бойынша шаралар қабылданады.

Мониторинг нәтижелері бойынша Тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық бөлімі мыналарға бағытталған шешімдер қабылдайды:

1) Бағдарламалардың белгіленген мақсаттары мен міндеттеріне қол жеткізу мақсатында жоспарланған іс-шараларды іске асыру тиімділігін арттыру (басқа іс-шараларды анықтау);

2) анықталған проблемалық мәселелер бойынша шаралар қабылдау.

Тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық бөлімі Бағдарламаның тапсырысшысы ретінде келесі функцияларды орындайды:

1) Бағдарламаны барлық іске асырушылардың іс-әрекеттерін үйлестіре отырып, Сарыкөл ауданында коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеу саласындағы мәселелерді шешуге бірыңғай орталықтандырылған кешенді тәсілді қалыптастырады және қамтамасыз етеді;

2) Сарыкөл ауданының әкімдігімен бюджет қаражаты есебінен Бағдарламаны іске асыруға арналған қаржылық шығыстар бойынша өзара іс-қимыл жасайды;

3) коммуналдық қалдықтарды жинау және шығарумен айналысатын субъектілермен, мемлекеттік органдармен, әлеуметтік объектілермен, заңды тұлғалармен, жеке кәсіпкерлермен, жеке тұлғалармен Бағдарламаның іс-шараларын іске асыру мәселелері бойынша өзара іс-қимыл жасайды;

4) Бағдарлама іс-шараларының іске асырылуын бақылауды жүзеге асырады, мониторинг нәтижелерін Қоғамдық кеңес отырыстарында талқылауға енгізеді;

5) іс-шараларға, нысаналы индикаторларға, Бағдарлама іс-шараларын іске асыруға арналған шығыстарға, оның ішінде Бағдарламаға тиісті өзгерістер енгізу қажеттілігін негіздей отырып, түскен ұсыныстар негізінде түзетулер енгізеді;

6) Бағдарлама іс-шараларының іске асырылу барысын тексеруге қатысады;

7) Бағдарламаны, сондай-ақ Бағдарлама іс-шараларының іске асырылу барысы туралы ақпаратты Сарыкөл ауданы әкімдігінің ресми интернет-ресурсында жариялайды.

Бағдарламаны іске асырушылар: аудан әкімдігі; мәслихат; коммуналдық қалдықтарды жинау, шығару, кәдеге жарату және кәдеге жарату субъектілері: мемлекеттік органдар, әлеуметтік нысандар, заңды тұлғалар, жеке кәсіпкерлер, ҰЕҰ және басқа да мүдделі тұлғалар.

7. БАҒДАРЛАМАНЫ ОРЫНДАУЫН БАСҚАУ

Коммуналдық қалдықтарды басқару жөніндегі бағдарламаның іске асырылуын бақылауды "Сарыкөл ауданы әкімдігінің сәулет, құрылыс, тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық, жолаушылар көлігі, автомобиль жолдары бөлімі" ММ басшылығы жүзеге асырады.

Бағдарламаның мониторингі Бағдарламаны іске асыру туралы есепті қалыптастыру арқылы жүзеге асырылады. Есепте іске асырылған іс-шаралардың сипаттамасы, қол жеткізілген нәтижелер, оларды жүзеге асыруға бөлінген қаржы ресурстарының нақты көлемдері, сондай-ақ есепті кезеңге жоспарланған іс-шаралардың орындалмау себептері мен нәтижелердің болмауы көрсетіледі.

Бағдарламаның мониторингі өткен жылдың қорытындысы бойынша жылына бір рет өткізілетін болады.

Бағдарлама және оның орындалуы туралы есептер оны жалпыға қолжетімді интернет-ресурста орналастыру арқылы жұртшылыққа қолжетімді болады.

1-қосымша

Сарыкөл ауданы бойынша 2024-2028 жылдарға арналған коммуналдық қалдықтарды басқару бағдарламасының көрсеткіштерін анықтау әдістемесі

Жоқ.	Мақсатты индикатордың атауы	Мақсатты индикаторларды қалыптастыру жиілігі мен мерзімдері	Негіздеме	Есептеу әдісінің сипаттамасы
1	Тұрғындарды қатты тұрмыстық қалдықтарды жинау және шығарумен қамту	Бағдарлама бекітілген күннен бастап бір жыл өткен соң.	Көрсеткіш Қазақстан Республикасының жасыл экономикаға көшу тұжырымдамасына сәйкес келеді және тұрмыстық қатты қалдықтарды жинау және шығару қызметтеріне қолжетімділігі бар халықтың үлесін анықтау үшін қажет.	Көрсеткіш ауданға қызмет көрсететін барлық қалдықтарды жинау ұйымдарымен шарт жасасқан тұрғындардың санын аудан халқының жалпы санына бөлу арқылы қалыптастырылады, нәтижені пайызбен көрсетеді. Қоғамдық келісім-шарттарға көшу кезінде көрсеткішті аудан тұрғындарының жалпы санына жазылған шот-фактуралар бойынша абоненттер санын (адам санын) бөлу арқылы алуға болады.
				Көрсеткіш қатты тұрмыстық қалдықтардың (

2	Бөлек жинауды қамту (халық немесе аудан): - фракция бойынша	Бағдарлама бекітілген күннен бастап бір жыл өткен соң	Көрсеткіш "Жасыл Қазақстан" ұлттық жобасына сәйкес келеді.	пластик, картон және қағаз қалдықтары, шыны, металл банкілер) тоннадағы бөлек жиналған құрғақ фракциясының көлемін тоннамен түзілген қатты тұрмыстық қалдықтардың (тұрмыстық қалдықтар) жалпы көлеміне бөлу арқылы қалыптасады, нәтижені мына түрде көрсетеді: пайыз.
3	Қатты тұрмыстық қалдықтарды қайта өңдеу және орналастыру үлесі (түзу көлемінен)	Бағдарлама бекітілген күннен бастап бір жыл өткен соң.	Көрсеткіш Қазақстан Республикасының "жасыл" экономикаға көшу тұжырымдамасына және "Жасыл Қазақстан" Ұлттық жобасына сәйкес келеді.	Көрсеткіш барлық қайта өңделген және қайта пайдаланылатын қатты тұрмыстық қалдықтардың мөлшерін бөлу арқылы алынады. аудандағы (тұрмыстық қалдықтардың қауіпті құрамдастарын қоса алғанда), жеке жиналған қалдықтарды, МСК немесе полигонда сұрыпталған және қайталама ресурстарды қоса алғанда, аудандағы барлық түзілген қатты тұрмыстық қалдықтардың (тұрмыстық қалдықтардың) жалпы сомасы бойынша нәтижені пайызбен көрсетеді.
4	Полигонды/ТҚҚ полигонын жабу және рекультивациялау	Бағдарлама бекітілген күннен	Көрсеткіш Қазақстан Республикасының жасыл экономикаға	Көрсеткіш рекультивациялық және жою жұмыстары

	экологиялық талаптарға сәйкес	бастап бір жыл өткен соң.	к ө ш у тұжырымдамасына сәйкес келеді	аяқталған объектілердің санын болжайды.
5	Тұрғындардың қатты тұрмыстық қалдықтарды жинау және шығару қызметтеріне қанағаттанушылық деңгейі (зерттеу)	Бағдарлама бекітілген күннен бастап бір жыл өткен соң.	Көрсеткіш Қазақстан Республикасының 2025 жылға дейінгі Ұлттық даму жоспарына сәйкес келеді	Көрсеткіш аудандағы тұрмыстық қатты қалдықтарды жинау және шығару қызметтеріне халықтың қанағаттануы туралы жыл сайынғы әлеуметтік сауалнама (онлайн немесе офлайн) нәтижесінде алынған.

2-қосымша

БАҒДАРЛАМАНЫ ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ БОЙЫНША ӘРСЕЛЕР ЖОСПАРЫ

Жоқ	Аты Оқиғалар	Пішін аяқтау	Орындау уақыты	Жауапты орындау үшін	Дереккөздер қаржыландыру
1	2	3	4	5	6
Мақсаты – Қазақстан Республикасының экологиялық заңнамасының талаптарына сәйкес коммуналдық қалдықтарды басқару жүйесін жетілдіру және Сарыкөл ауданының тұрғындарына қалдықтарды жинау және шығару бойынша көрсетілетін қызметтердің сапасын арттыру.					
1-міндет. Облыс халқын қалдықтарды жинау және шығару қызметтерімен толық қамтуды қамтамасыз ету үшін коммуналдық қалдықтарды жинау және тасымалдау жүйесін одан әрі дамыту					
Көрсеткіш 1. Сарыкөл ауданының тұрғындарын қатты тұрмыстық қалдықтарды жинау және шығарумен қамту					
1.1	Жеке деректерді берусіз ҚШҰ үшін халықты тіркеу туралы ақпаратқа қол жеткізуді қамтамасыз ету	ақпарат	2024	ІІМ, ӘМ, аудан әкімдігі, ТҮКШ бөлімі, ҚШҰ	Қажет емес
1.2	Тұрмыстық қатты қалдықтарды шығару бойынша қызмет көрсету бойынша халықпен мемлекеттік шарттар жасасуға көшу	ақпарат	2024	Аудан әкімдігі, ҚШҰ	Қажет емес
	Ж е к е сектордағы				

1.3	контейнерлерді орнатуды қоса алғанда, контейнерлік паркті жаңарту: бар болғаны 250 дана.	Есеп беру	жыл сайын	Аудан әкімдігі, ТҮКШ бөлімі, ҚШҰ	Қоршаған ортаны қорғау іс-шаралар жоспары шеңберінде жергілікті бюджет
1.4	Контейнер алаңдарын жөндеу және санитарлық нормалар мен заң талаптарына сәйкестендіру.	Есеп беру	жыл сайын	Аудан әкімдігі, ТҮКШ бөлімі	Қоршаған ортаны қорғау іс-шаралар жоспары шеңберінде жергілікті бюджет
1.5	Контейнер алаңдарын бейнебақылау камераларымен қ а й т а жабдықтау	Есеп беру	2024-2025 жж	Аудан әкімдігі, ТҮКШ бөлімі	Қоршаған ортаны қорғау іс-шаралар жоспары шеңберінде жергілікті бюджет
1.6	Контейнер алаңдарының іргелес аумақтарында кө л і к құралдарын тоқтатуға және қоюға тыйым салатын арнайы белгілерді орнату	Есеп беру	2024-2025 жж	ІІМ, аудан әкімдігі, ТҮКШ бөлімі	Бөлінген бюджет шегінде
1.7	Тұрғын үйлерде немесе жеке үйлерде (контейнерлер болмаған жағдайда) жұмыс істейтін з а ң д ы тұлғалармен осы аумақтарға қызмет көрсету үшін жергілікті атқарушы органдар белгілеген тұрмыстық қалдықтарды басқару ұйымдарымен тұрмыстық қ а т т ы	Есеп беру	2024	Аудан әкімдігі, ҚШҰ, ТРБ	Қажет емес

	қалдықтарды жинау және шығару бойынша қызметтер көрсетуге шарттар жасасу бойынша түсіндіру жұмыстары жүргізілуде.				
1.8	Қалдық саласындағы әкімшілік құқық бұзушылықтар үшін алынған қаражатты жергілікті бюджетке аударуды қамтамасыз ету мақсатында Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілеріне өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныстар енгізу.	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныстар	2024	Аудан әкімдігі, ТРБ	Қажет емес

Тапсырма 2. Қалдықтарды бөлек жинау жүйесін жетілдіру

Көрсеткіш 2. Бөлек жинауды қамту

- құрғақ және ылғалды фракциялар бойынша;
- белгілі бір қауіпті қалдықтар түрлері (медициналық және құрамында сынап бар, электронды және тұрмыстық техника)

2.1	ҚТҚ-ның құрғақ фракциясын бөлек жинауға арналған арнайы контейнерлерді сатып алу және орнату: барлығы 80 дана.	Есеп беру	2024-2028 жж	Аудан әкімдігі, ТҮКШ бөлімі, ҚШҰ	Қоршаған ортаны қорғау іс-шаралар жоспары шеңберінде жергілікті бюджет
	Батареялар, құрамында сынап бар шамдар, электронды				

2.2	және электр жабдықтары, қоғамдық орындарда сауда орталықтары, пошта бөлімшелері, халыққа қызмет көрсету орталықтары және т.б.	(Есеп беру	2024-2028 жж	Аудан әкімдігі, ТҮКШ бөлімі, мердігерлік ұйым	Қоршаған ортаны қорғау іс-шаралар жоспары шеңберінде жергілікті бюджет
2.3	Облыстық әлеуметтік мекемелермен (мектептер, балабақшалар және т.б.), кәсіпорындармен, шағын және орта бизнес субъектілерімен қайталама шикізатты (пластик, қағаз және картон, шыны және т.б.) одан әрі өңдеуге арналған мамандандырылған кәсіпорындарға тапсыру үшін бөлек коллекцияны енгізу қажеттілігі бойынша профилактикалық жұмыс жүргізу.	Есеп беру	2024-2028 жж	Аудан әкімдігі, ТҮКШ бөлімі, мердігерлік ұйым	Қажет емес

Міндет 3. Тұрмыстық қалдықтарды, оның ішінде нақты қалдықтарды (тамақ, құрылыс және ірі көлемдегі қалдықтар, ЭЭЖҚ және т.б.) өңдеу және қайта өңдеу жүйесін дамыту.

Көрсеткіш 3. Өңдеу және кәдеге жарату үлесі:

- қатты қалдықтар (білім көлеміне қарай)

3.1	Тұрғындардан көлемді және құрылыс қалдықтарын жинайтын арнайы орындарды анықтау	ақпарат	2024	Аудан әкімдігі	Қажет емес
-----	---	---------	------	----------------	------------

3.2	Ірі көлемді және құрылыс қалдықтарын жинау және шығару жөніндегі ұйымды анықтау бойынша конкурсты ұйымдастыру	Конкурс қорытындысы	2024	Аудан әкімдігі, ТҮКШ бөлімі	Қоршаған ортаны қорғау іс-шаралар жоспары шеңберінде жергілікті бюджет
3.3	Көлемді және құрылыс қалдықтарын өңдеудің қолданыстағы технологияларын талдау	Есеп беру	2024-2028 жж	Аудан әкімдігі, ТҮКШ бөлімі, мердігерлік ұйым	Қажет емес
3.4	Қалдықтарды жинау және өңдеу бойынша статистикалық және ведомстволық есептілікті қамтамасыз ету мәселесі бойынша қалдықтармен жұмыс істейтін мамандандырылған кәсіпорындармен профилактикалық жұмыс	Есеп беру	2024-2028 жж	Аудан әкімдігі, ТҮКШ бөлімі	Қажет емес

Тапсырма 4. Коммуналдық қалдықтарды қауіпсіз орналастыруды қамтамасыз ету

Көрсеткіш 4. Экологиялық талаптарға сәйкес қатты тұрмыстық қалдықтар полигонын жабу және рекультивациялау

4.1	Полигон салу және пайдалануға беру.	Пайдалануға беру туралы акт	2024	Аудан әкімдігі, полигон операторы	Жергілікті бюджет, қоршаған ортаны қорғау іс-шаралар жоспары шеңберінде жеке инвестициялар
4.2	ҚР ЭК 106-бабына сәйкес кешенді	Экологиялық рұқсат	2024		Қажет емес

	экологиялық рұқсаттарды әзірлеу.			Аудан әкімдігі, ТҮКШ, полигон операторы	
4.3	Ескі полигонды рекультивациялау жобасын әзірлеу	Рекультивациялық жобаға мемлекеттік сараптаманың қорытындысы	2024	Аудан әкімдігі, полигон операторы	Жергілікті бюджет, қоршаған ортаны қорғау іс-шаралар жоспары шеңберінде жеке инвестициялар
4.4	Полигонның ескі жерлерін кезең-кезеңімен рекультивациялау және қалпына келтіру	Қабылдау комиссиясының есебі	2024-2028 жж	Аудан әкімдігі, полигон операторы	Полигондарды жою қоры, Қоршаған ортаны қорғау іс-шаралар жоспары шеңберінде жергілікті бюджет
4.5	Полигонды жою қорын құру	Тарату қоры	2024-2028 жж	Полигон операторы	Полигон операторының объектілері
4.6	Аудандағы коммуналдық және құрылыс қалдықтарының рұқсат етілмеген үйінділерін (табиғи үйінділерін) анықтау және жою	Есептер	2024-2028 жж	Аудан әкімдігі, ТҮКШ бөлімі	Қоршаған ортаны қорғау іс-шаралар жоспары шеңберінде жергілікті бюджет

Міндет 5. Тұрғындардың коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеу мәселелері бойынша хабардарлығы мен мәдениетін арттыру және барлық мүдделі тараптардың өзара іс-қимылын күшейту.

Көрсеткіш 5. Халықтың қоршаған ортаның өмір сүру сапасына қанағаттану деңгейі

5.1	Тұрмыстық қатты қалдықтар проблемасына қоғамның назарын аударуға бағытталған әлеуметтік жарнаманы құру, орналастыру және тарату	Есептер	2024-2028 жж	Аудан әкімдігі, ТҮКШ бөлімі, ҚШҰ	Жергілікті бюджет
	Тұрғындардың ұйымдастырылған қалдықтарды қабылдау пункттері (

5.2	пластик, картон және қағаз қалдықтары, шыны) туралы ақпараттандырылуын қамтамасыз ету.	Есептер	2024-2028 жж	Аудан әкімдігі, ТҮКШ бөлімі, ҚШҰ	Қажет емес
5.3	Тұрғындарды азаматтық және құрылыс қалдықтарын жинау үшін арнайы ұйымдастырылған орындар туралы хабардар ету	ақпарат	2024-2028 жж	Аудан әкімдігі, ТҮКШ бөлімі, ҚШҰ	Қажет емес
5.4	Мектептерде тарату үшін материалдық ресурстарды қайта өңдеу бойынша ақпараттық материалдарды дайындау және т.б.	Есеп беру	2024-2028 жж	Аудан әкімдігі, ТҮКШ бөлімі, ҚШҰ	Қажет емес